6- Hem insan ibadet için halk olunduğunu, fıtratı ve cihazat-ı maneviyesi gösteriyor.

> **Hem insan ibadet için halk olunduğunu, fıtratı ve cihazat-ı maneviyesi gösteriyor. Zira hayat-ı dünyeviyesine lâzım olan amel ve iktidar cihetinde en edna bir serçe kuşuna yetişmez. Fakat hayat-ı maneviye ve uhreviyesine lâzım olan ilim ve iftikar ile tazarru ve ibadet cihetinde hayvanatın sultanı ve kumandanı hükmündedir.**

İnsan ibadet için yaratıldığını **bizzat kendi yaratılışıyla** ilan eder. Çünkü insanın fıtratı ve ona verilen manevî cihazlar buna şahittir. İnsan, dünyaya ait işlerde zayıf bırakılmış; manevî ve uhrevî işlerde ise son derece donanımlı yaratılmıştır.

Dünyevî hayatına lazım olan amel ve iktidar cihetinde insana bak: En basit bir serçe kuşuna bile yetişemez. Serçe doğar doğmaz uçar, rızkını arar, tehlikeden kaçar. İnsan ise yıllarca bakıma muhtaçtır. Ne kanadı vardır ne pençesi. Ne soğuğa dayanır ne açlığa. Yani **dünya hayatını tek başına yürütecek güçte yaratılmamıştır**.

Ama iş hayat-ı maneviyeye ve uhreviyeye gelince tablo tamamen değişir. İman, ilim, marifet, iftikâr, tazarru ve ibadet gibi alanlarda insan, hayvanların çok üstüne çıkar. Hayvan ne dua eder, ne aczini bilir, ne ebediyeti düşünür. İnsan ise aczini fark eder, muhtaçlığını ilan eder, dua eder, secde eder ve Rabbine yönelir.

İşte bu noktada insan, hayvanatın sultanı ve kumandanı hükmüne geçer. Çünkü kumandanlık, kas gücüyle değil; **şuur, niyet ve yönelişle** olur. İnsan, ibadetle kâinatın mânâsını okur, mahlûkat adına şükreder, onların diliyle tesbih eder. Böylece küçük bedeniyle büyük bir vazife yüklenir.

Eğer insan dünya için yaratılmış olsaydı, dünyaya ait cihazlarla donatılırdı. Serçeden, arıdan, karıncadan geri bırakılmazdı. Ama insan dünya işlerinde zayıf, **ibadet ve maneviyat işlerinde güçlü** yaratılmıştır.

Demek ki insanın yaratılış gayesi; koşmak, biriktirmek, tüketmek değil; **bilmek, yönelmek, aczini fark etmek ve ibadet etmektir**. Fıtratı bunu söylüyor, cihazat-ı maneviyesi bunu haykırıyor.

Uçak havada uçmak için yapılmıştır. Onu otoyola indirip “Araba gibi gitsin” dersen

işlemez, hatta parçalanır. Uçak başarısız değildir; yanlış sahaya sokulmuştur. İnsan da ebediyet için yaratıldığı hâlde sadece dünya ile sınırlandırıldığında içten içe dağılır.

Altın tartmak için yapılmış **hassas bir terazi** düşünelim. Miligramı ölçer, en küçük farkı bile gösterir. Şimdi bu teraziyi alıp **odun tartmaya** kalksak. Ne olur? Terazi bozulur, sapar, hatta kırılır. Sonra da "Bu terazi işe yaramıyor" deriz. Hâlbuki sorun terazide değildir; **yanlış yük yüklenmiştir**.

İnsan da böyledir. Kalbi, aklı, vicdanı ve ruhu son derece hassas ölçülerle yaratılmıştır. İman, ahiret, mana, sorumluluk ve kulluk gibi ince hakikatleri tartmak için verilmiştir. Biz bu hassas teraziyi alıp sadece **yeme, içme, menfaat, haz ve dünya ağırlığını** tarttırmaya kalkarsak insan zorlanır, bunalır, kırılır.

Sonra da "İnsan niye huzursuz?", "Hayat niye ağır?" diye sorarız. Hâlbuki problem insanın yapısında değil; **yükün yanlışlığındadır**. Altın terazisine odun yükleyen nasıl hata ediyorsa, duygularını latifelerini sırf dünya için kullanan da aynı hatayı eder.

Bu yüzden insan, hayvan gibi yaşamak için değil; **ibadet ve takva gibi ince mânâları taşıyabilmek için** yaratılmıştır. Bu duygu ve latifler doğru sahada kullanıldığında netice alınır; yanlış sahada kullanıldığındaysa yıpranır.

Mesela: Ferrari, son derece pahalı, hızlı ve mükemmel bir arabadır. Traktör ise kaba, yavaş ve sade bir araçtır. Asfalt yolda Ferrari traktörü rahatça geçer; fakat ikisini tarlaya sokup yarıştırırsak bu defa traktör galip gelir. Bu, Ferrari'nin kusuru değildir. Çünkü Ferrari asfalt için, traktör tarla için yapılmıştır. Yanlış zeminde yapılan yarış, aracı değil, **maksadı** sorgulatır.

İnsan da hayvanattan cihazat olarak çok üstündür. Sadece akıl nimeti bile insanı hayvanın çok üstüne çıkarır. Fakat iş, sırf yeme-içme ve haz alma yarışına gelince hayvan insanı geçer. Çünkü hayvan anı yaşar; geçmişin hüznü, geleceğin korkusu onu meşgul etmez. İnsan ise aklıyla geçmişe üzülür, geleceğe kaygılanır; hazır lezzeti kaybeder.

Bu kıyas şunu gösterir: İnsan bu dünyaya sadece keyif almak için gönderilmemiştir. Eğer öyle olsaydı, bu sahada hayvandan geri bırakılmazdı. Demek insanın sahası lezzet değil; **ibadet ve takvadır**.

İnsan hayvanata bakıp onlar gibi tarlada sürmeye kalktığında, yani hayatın maksadını sadece yeme-içme, kazanma ve haz alma zannettiğinde, kendi fıtratına aykırı bir alana girmiş olur. O anda Ferrari'yi tarlaya sokmuş gibidir. Patinaj yapar, ilerleyemez, sarsılır. Sonra da "Hayat niye bu kadar zor?" diye şikâyet eder.

Hayvan o tarlada rahattır; çünkü orası onun sahasıdır. Anı yaşar, anın lezzetini alır, yük taşımaz. İnsan ise aynı sahada yarışınca ezilir. Çünkü aklı, vicdanı ve ebediyet duygusu vardır. Geçmişin pişmanlığı, geleceğin korkusu onu rahat bırakmaz. Haz almak için girdiği

yerde huzurunu kaybeder.

Sonra insan “Demek ki problem bende” der. Hâlbuki problem kendisi değil; **girdiği zemindir**. İnsan hayvan gibi yaşamak için yaratılmadığı hâlde, hayvan gibi yaşamaya çalışmıştır.

İşte bu yüzden insan, hayvanata bakıp onlar gibi tarlada sürmeye çalıştığında **mutlu olmaz**; bilakis daha çok yıpranır. Çünkü onun yolu tarla değil, **asfalt yoldur**. O yol da ibadetle, takvayla, kullukla açılır.